

3. Офіційний сайт Німецького митного управління. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http:// www.zoll.de](http://www.zoll.de).

Наталія Кучма

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., ст.викладач Дмитрів В.І.

ФІСКАЛЬНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ

Останні декілька років стали справжнім випробуванням для фінансової системи України. Зміна бюджетного законодавства та кардинальне реформування податкового на фоні світової дестабілізації значно загострили питання ефективного функціонування економіки країни.

В Україні все ще не вирішеним залишається питання ефективного акумулювання фінансових ресурсів до бюджетів різних рівнів. Системна нестача власних фінансових ресурсів призводить до зростання запозичень і, як наслідок, приросту боргового навантаження на господарюючих суб'єктів.

Дослідженням питань фіскального простору присвячені роботи П. Хеллера, Р. Рой, А. Шика, Т. І. Єфіменко, Деркача М.І., Дьякової Е. Б., Перекрестової Л. В.

У даних умовах функціонування фінансово-економічної системи потребує розробки нових та реформування існуючих інститутів управління фінансовою системою. Одним з напрямів реформування фінансової системи є побудова нового фіскального простору як інструмента економічного розвитку держави.

Передумовою розширення фіскального простору є забезпечення керованості процесів макроекономічної стабілізації з боку уряду, досягнення конкретних успіхів щодо реалізації чітко визначених і зрозумілих населенню цілей бюджетної політики, відновлення внутрішньої та зовнішньої довіри до програм уряду. Розширення фіскального простору гостро постає при формуванні урядом бюджетної політики [5].

Для формування ефективної фіскальної політики, уряд може використати наступні способи:

— збільшити надходження до бюджету, шляхом оптимізації фіскальної політики, подальшим реформуванням ставок ПДВ, ПДФО, податку на прибуток;

— здійснити нові внутрішні і зовнішні запозичення, шляхом подальшого випуску облігацій внутрішньої державної позики серед населення України, та відновленням кредитних відносин між Україною і МВФ;

— залучити зовнішніх гарантів – допомоги інших урядів, шляхом розроблення економічно обґрунтованого бізнес-плану розвитку країни, із оптимальною віддачею проекту для гарантів;

— реструктуризувати видатки за нагальністю їх здійснення та економічною віддачею від їх здійснення в майбутньому;

— раціоналізувати та підвищити ефективність видатків, шляхом раціонального дослідження необхідності здійснення видатків саме в зазначеній кількості на той чи інший захід – здійснити контроль при плануванні видатків та їх використанні.

Проте, вище зазначених способів розгляду фіскального простору зі сторони бюджетної політики, бюджету – недостатньо для того, щоб розкрити в повній мірі категорію для подальшого формування фіскального простору України.

Фіскальна політика є одним із важливих факторів регулювання ринкової економіки. Фіскальна політика – це використання державних податків і урядових витрат для досягнення макроекономічної рівноваги. Метою фіскальної політики є: домогтися макроекономічної стабільності та нормального рівня безробіття на основі розвитку виробництва [3].

Позитивним рішенням уряду є скорочення кількості податків і зборів. Замість 29 загальнодержавних та 14 місцевих обов'язкових платежів запроваджено відповідно 7 та 4

платежа. Одним із найпозитивніших досягнень Податкового кодексу є формування єдиного фіскального простору, що дає всім учасникам ринку рівні можливості та усуває податкову дискримінацію окремих суб'єктів залежно від лояльності до влади чи географічного місця розташування.

З метою збільшення доходів бюджету в Податковому кодексі для підвищення фіскальної ефективності податкової системи запроваджено заходи:

- підвищити ставки ренти за видобування газу, нафти та газового конденсату;
- підвищити ставки акцизного податку;
- розширити групу підакцизних товарів;
- розширити базу оподаткування податку на доходи фізичних.

Для підвищення фіскальної ефективності податкової системи необхідно запровадити додаткові заходи щодо збільшення доходів бюджету, уникнувши посилення фіскального навантаження.

Отже, розглянувши формування фіскального простору України зі сторони бюджетної і податкової політики, для подальшого його ефективного формування як інструмента економічного зростання країни ми погоджуємося з думкою Деркача М.І. і його запропонованими наступними діями:

- проведення системної роботи над вдосконаленням Податкового кодексу України;
- максимально збалансувати фіскальний простір, шляхом оптимізації податкової системи;
- запровадити чітку та прозору систему державної допомоги у тих секторах, які цього потребують;
- запровадити максимальний рівень прозорості державних фінансових потоків[1].

Таким чином, дослідивши формування фіскального простору в Україні за допомогою бюджетної та фіскальної політики країни, можна сформулювати наступне визначення згаданої категорії – це, з одного боку, можливості для додаткових суспільних заощаджень через раціоналізацію витрат і податкову реформу, з іншого – додаткові ресурси, що можуть бути мобілізованими через позики та гранти. Розглянувши сучасний стан бюджетної і податкової політики в Україні, її фінансово-економічне становище, ми дійшли висновку, що позаду залишились наслідки фінансово-економічної кризи і країна набрала позитивну тенденцію формування фіскального простору. Проте в науковому полі недостатньо розкрито сутність вказаного поняття, немає досвіду у його формуванні. Тому зосередження своєї уваги науковцями і практиками безпосередньо на фіскальному просторі задля формування якісного підґрунтя економічного розвитку України на наступні роки має першочергове значення.

Література:

1. Деркач М.І. Фіскальна децентралізація як фактор забезпечення сталого розвитку України / М.І. Деркач // *Фінанси України*. – №2. – 2011. – С.56-63.
2. Дшилева А.М. Бюджетна політика в умовах циклічного розвитку економіки / А.М. Дшилева // *Наукові праці НДФІ*. – №3. – 2010. – С. 59-67.
3. Ільєнко Р.В. Податкова політика держави: виклики, завдання, перспективи / Р.В. Ільєнко // *Актуальні проблеми економіки*. – №4. – 2011. – С. 12-18.
4. Сітшаєва Л.З. Пріоритети реалізації податкової політики України в сучасних умовах / Л.З. Сітшаєва // *Формування ринкових відносин в Україні*. – №4. – 2011. – С. 24-28.
5. Єфименко Т.І. Формування фіскального простору економічних реформ / Т.І. Єфименко // *Фінанси України*. – №4. – 2011. – С. 3-23.
6. Звіт про виконання бюджету // *Голос України*. – №54. – 2011. – С. 5.